

En stark norm i samhället är tvåkönsnormen, det vill säga att människor delas in i grupper utifrån två kön (män respektive kvinnor). Till varje grupp kopplas olika förväntningar. Män och kvinnor förväntas exempelvis vara olika varandra, gilla olika saker och se olika ut. En person förväntas inte bara identifiera sig som antingen man eller kvinna utan också bekräfta de idéer som finns för hur en man respektive en kvinna "ska vara". Denna övning utgår från klädbutiken, som ofta har olika avdelningar för män & kvinnor eller flickor & pojkar. Genom att fundera kring hur respektive avdelning brukar se ut synliggörs även att uppdelningen blir begränsande.

Mål: identifiera genusnormer och lära sig att utmana dessa.

Instruktion:

Del 1: Inled med att läsa upp dilemmaberättelsen om butikspersonalen Mischa.

Alex jobbar i en klädbutik. Hen vill ändra att avdelningarna är könsuppdelade. Hen har märkt att vissa kunder inte tycker att det är bra och att andra kunder inte köper vissa saker bara för att de är på "fel" avdelning. Chefen säger att kunderna vill ha denna uppdelning men Alex upplever det som tvärtom. Det är dessutom Alex och inte chefen som främst har kontakt med kunderna.

Tänk på att kroppar kan upplevas olika utifrån kön, vilket delvis kan bero på att tjejer och killar uppmuntras till olika aktiviteter, vilket i sin tur påverkar kroppen olika.

Del 2:

Diskutera:

- Hur brukar klädbutiker och klädavdelningar se ut? Hur delas kläder upp? Vad brukar finnas på respektive avdelning? Exempel: färger, figurer, klädesplagg, mönster, storlekar, symboler, tyger, tryck och utbud.
- Vad händer när någon annan styr hur vi ska se ut? Kan det vara svårt att stå emot och se ut som man vill?
- Varför kopplas vissa klädesplagg och färger till flickor och vissa till pojkar? Hur värderas dessa?
- Hur skulle en butik kunna se ut i stället?

Tänk på att ställa kritiska frågor. Exempelvis:
Hur värderas det som anses vara "tjejigt"
respektive "killigt"?

Del 3:

Hjälp Alex att ta fram ett förslag på hur butiken skulle kunna se ut. Gör en plansch och klipp ut klädesplagg från tidningar. Det går också bra att rita egna. Skissa upp butiken på planschen och klistra fast kläderna. Hur och var ska de hängas? Färglägg, klipp och klistra.

- Finns det några andra faktorer som är viktiga att tänka på för att alla ska kunna köpa vilka kläder de vill? Exempel: klädstorlekar, priser, framkomlighet osv.
- Kommer ni på några argument Alex kan använda sig av när hen talar med sin chef? Vilka är fördelarna med det nya förslaget på er plansch?

Del 4: Kom tillsammans överens om vad ni ska göra med planscherna. Ska de hängas upp i

klassrummet? Visas upp för någon? Kan de påverka på något sätt?

Det här är en ny Lås Upp-övning. Tips och respons på övningen tas gärna emot på lasupp@mkcentrum.se. Förmedla gärna barnens respons också.

Övningen är framtagen av Paulina Öquist Haugen & Hanna Ahnqvist från Kulturvetarprogrammet på Stockholms universitet (under deras praktikperiod på [Mångkulturellt centrum](#) och Lås Upp HT16/VT17) och ytterligare utvecklad av Rebecca Morelli från kandidatprogrammet i Mångfaldsstudier på Stockholms universitet VT18.